



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 371/2025-23

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) a sudcov Petra Molnára a Petra Straku v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **DELIBER, s.r.o.**, Prúty 551/1, Žilina, IČO 36 373 613, zastúpenej MST PARTNERS, s. r. o., Laurinská 3, Bratislava, proti účinkom § 166b ods. 1 písm. c) zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, uznesení Okresného súdu Žilina č. k. 1OdS/2/2023-148 z 24. apríla 2024 a inému zásahu Slovenskej republiky zastúpenej Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky spočívajúcemu vo včasnom neprijatí primeraných opatrení vo vzťahu k § 166b ods. 1 písm. c) zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov po nadobudnutí právoplatnosti rozsudku Európskeho súdu pre ľudské práva z 9. februára 2023 vo veci Katona a Závarský proti Slovenskej republike takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**
2. Návrhu na podanie návrhu na začatie konania podľa čl. 125 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 28. februára 2025 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru, základného práva „na ochranu vlastníctva“ podľa čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) účinkami § 166b ods. 1 písm. c) zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o konkurze“), uznesením okresného súdu č. k. 1OdS/2/2023-148 z 24. apríla 2024 a iným zásahom ministerstva spočívajúcim vo včasnom neprijatí primeraných opatrení vo vzťahu k § 166b ods. 1 písm. c) zákona

o konkurze po nadobudnutí právoplatnosti rozsudku Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) z 9. februára 2023 vo veci Katona a Závarský proti Slovenskej republike. Sťažovateľka navrhuje priznať jej finančné zadosťučinenie v sume 137 420,29 eur a náhradu trov konania pred ústavným súdom. V rámci odôvodnenia ústavnej sťažnosti tiež navrhla, aby senát ústavného súdu prejednávajúci jej sťažnosť konal postupom podľa čl. 127 ods. 5 ústavy, prerušil konanie o tejto ústavnej sťažnosti a podal návrh na začatie konania podľa čl. 125 ods. 1 ústavy vo veci vyslovenia nesúladu § 166b ods. 1 písm. c) zákona o konkurze s čl. 1 dodatkového protokolu a čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že napadnutým uznesením okresný súd na základe návrhu navrhovateľa – dlžníka [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], v konaní o určenie splátkového kalendára I. určil dlžníkovi splátkový kalendár, na základe ktorého je povinný zaplatiť počas nasledujúcich piatich rokov v lehotách podľa § 168f zákona o konkurze každému jeho nezabezpečenému veriteľovi 100 % z pohľadávok, ktoré môžu byť uspokojené iba splátkovým kalendárom (§ 166a zákona o konkurze), a rozhodol, že II. dlžníka oddlžuje tak, že ho zbavuje všetkých dlhov, ktoré môžu byť uspokojené iba splátkovým kalendárom, a to v rozsahu, v akom nebudú splátkovým kalendárom určeným dlžníkovi uspokojené, vrátane dlhov, ktoré sú vylúčené z uspokojenia. Vo vzťahu k zaradeniu pohľadávky sťažovateľky ako veriteľa vo výške 125 652,08 eur do návrhu splátkového kalendára okresný súd vyhodnotil (bod 30 napadnutého uznesenia), že pre účely určenia kvóty splátkového kalendára nie je možné na predmetnú pohľadávku sťažovateľky prihliadať, čím vyhovel námietke iného veriteľa. Uviedol, že v zmysle § 166b ods. 1 písm. c) zákona o konkurze je potrebné konštatovať, že pohľadávka sťažovateľky je pohľadávkou vylúčenou z uspokojenia v tomto splátkovom kalendári, keďže je pohľadávkou zo zmenky podpísanou pred rozhodujúcim dňom (posledný deň kalendárneho mesiaca predchádzajúceho mesiaca, v ktorom bola dlžníkovi poskytnutá ochrana pred veriteľmi). Poukázal na to, že podstatou predmetného ustanovenia je to, aby bola uspokojená prioritne istina pohľadávok, t. j. kauzálne nároky, nie nároky, ktoré sú právnym poriadkom konštruované ako čisto právne. Napadnuté uznesenie bolo zverejnené v Obchodnom vestníku č. 85/2024 2. mája 2024 a nadobudlo právoplatnosť 3. mája 2024.

II.

Argumentácia sťažovateľky

3. V podanej ústavnej sťažnosti sťažovateľka argumentuje:

a) Ustanovenie § 166b ods. 1 písm. c) zákona o konkurze v spojení s výrokmi I a II napadnutého uznesenia je nesúladne s čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu, ako aj čl. 6 ods. 1 a čl. 13 dohovoru, keďže ich účinkom *de facto* došlo zo strany Slovenskej republiky k vyvlastneniu zmenkovej pohľadávky sťažovateľky bez poskytnutia akejkoľvek primeranej kompenzácie a k neproporcionálnemu zásahu do jej uvedených základných práv. Na základe § 166b ods. 1 písm. c) zákona o konkurze sa pohľadávka sťažovateľky (v spojení s účinkami § 166e ods. 1, 2 a 4 zákona o konkurze) stala definitívne nevymáhateľnou. V tejto súvislosti sťažovateľka poukázala na rozsudok ESLP vo veci Katona a Závarský proti Slovensku z 9. februára 2023, č. sťažností 43932/19 a 43995/19, v ktorom ESLP, vychádzajúc z obdobných skutkových a právnych okolností ako vo veci sťažovateľky, konštatoval porušenie čl. 1 dodatkového protokolu účinkami § 166b ods. 1 písm. c) zákona o konkurze.

b) Návrh na začatie konania podľa čl. 125 ods. 1 ústavy vo veci vyslovenia nesúlady § 166b ods. 1 písm. c) zákona o konkurze s čl. 1 dodatkového protokolu a čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy odôvodnila tým, že v dôsledku vyslovenia nesúlady predmetného ustanovenia dôjde k zmene právnej situácie sťažovateľky. Navrhla, aby plénum ústavného súdu na základe postupu senátu prejednávajúceho túto sťažnosť podľa čl. 127 ods. 5 ústavy nálezom rozhodol tak, že vysloví nesúlad § 166b ods. 1 písm. c) zákona o konkurze s čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu a čl. 1 ods. 1 a čl. 12 ods. 1 a 2 a čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 a čl. 13 a čl. 14 dohovoru.

c) Z rozsudku vo veci Katona, Závorský proti Slovenskej republike vyplýva pre Slovenskú republiku povinnosť vykonať individuálne opatrenia, ako aj všeobecné opatrenia vedúce k náprave porušení dohovoru vyplývajúcich z predmetného rozsudku. Výlučne v dôsledku pasivity ministerstva ako gestora zákona o konkurze a jeho noviel v procese prípravy a predloženia novely zákona o konkurze do medzirezortného pripomienkového konania a národnej rady spočívajúcej vo vypustení aktuálneho znenia § 166b ods. 1 písm. c) zákona o konkurze, t. j. v príčinnej súvislosti s absenciou vyvinutia primeranej a rýchlej legislatívnej iniciatívy ministerstva a nečinnosťou pri plnení záväzkov podľa čl. 46 ods. 1 dohovoru, došlo k zásahu do označených práv sťažovateľky, a to v dôsledku aplikácie § 166b ods. 1 písm. c) zákona o konkurze okresným súdom v napadnutom uznesení. Podľa listu zástupkyne Slovenskej republiky pred ESLP adresovaného sekretariátu Výboru ministrov z 8. augusta 2024 vo vzťahu k všeobecným opatreniam sa uvádza, že ministerstvo, ktoré je zodpovedné za legislatívu v oblasti konkurzov, plánuje prijať novú legislatívu v reakcii na rozsudok Katona, Závorský proti Slovenskej republike, pričom v súlade s rámcovým plánom legislatívnych cieľov vlády Slovenskej republiky predloženie návrhu zákona sa plánuje v 2. kvartáli roku 2025. Zo strany Slovenskej republiky ide o pretrvávajúci zásah do označených práv sťažovateľky, preto je sťažnosť aj v tejto časti podaná včas.

d) Ak by nenastali účinky napadnutého uznesenia, pohľadávka sťažovateľky by bola vymožiteľná. Samotný dlžník disponuje dodatočným majetkom na účel uspokojenia pohľadávky sťažovateľky. Ak by pohľadávka sťažovateľky nebola vylúčená z uspokojenia v splátkovom kalendári v dôsledku účinkov § 166b ods. 1 písm. c) zákona o konkurze v spojení s napadnutým uznesením, bola by jej pohľadávka vzhľadom na hodnotu majetku dlžníka v oddĺžení uspokojená v plnom rozsahu.

e) Sťažovateľka nemala žiadnu právnu možnosť, ako sa domáhať uspokojenia svojej pohľadávky, keďže proti napadnutému uzneseniu nebolo možné podať žiadny vnútroštátny prostriedok nápravy, čím došlo k porušeniu jej označených práv.

f) Sťažovateľka taktiež navrhuje, aby jej bolo priznané primerané finančné zadost'učinenie vo výške 137 420,29 eur, ktoré zodpovedá škode, ktorá jej bola spôsobená v dôsledku porušenia ňou v ústavnej sťažnosti označených práv z dôvodu nemožnosti vymáhania pohľadávky až do zmeny legislatívy alebo derogácie ústavným súdom.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

4. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práv označených v bode 1 tohto uznesenia (i) účinkami § 166b ods. 1 písm. c) zákona o konkurze a napadnutým právoplatným uznesením okresného súdu o určení splátkového kalendára a oddĺžení dlžníka a (ii) iným zásahom Slovenskej republiky zastúpenej ministerstvom spočívajúcim vo včasnom neprijatí primeraných opatrení vo vzťahu k § 166b ods. 1 písm. c) zákona o konkurze po nadobudnutí právoplatnosti rozsudku ESLP z 9. februára 2023 vo veci Katona a Závorský proti Slovenskej republike.

III.1. K namietanému porušeniu označených práv účinkami § 166b ods. 1 písm. c) zákona o konkurze a napadnutým uznesením okresného súdu:

5. Podľa § 124 prvej vety zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavnú sťažnosť možno podať do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu.

6. Vo vzťahu k časti ústavnej sťažnosti smerujúcej proti napadnutému uzneseniu okresného súdu ústavný súd zistil (z registra doložiek právoplatností a vykonateľností súdnych rozhodnutí, pozn.), že napadnuté uznesenie nadobudlo právoplatnosť 3. mája 2024. Sťažovateľka doručila ústavnému súdu ústavnú sťažnosť 28. februára 2025, teda celkom zjavne po uplynutí lehoty dvoch mesiacov.

7. Vzhľadom na to je potrebné ústavnú sťažnosť v časti proti napadnutému uzneseniu okresného súdu odmietnuť ako oneskorene podanú podľa § 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde.

8. Čo sa týka návrhu sťažovateľky na prerušenie konania a iniciovanie konania podľa čl. 125 ods. 1 ústavy na preskúmanie súladu § 166b ods. 1 písm. c) zákona o konkurze (na ktorého podklade bolo vydané sťažovateľkou napadnuté uznesenie okresného súdu) s čl. 1 dodatkového protokolu a čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy, ústavný súd vzhľadom na to, že ústavnú sťažnosť v časti smerujúcej proti napadnutému uzneseniu odmietol pre jej oneskorenosť (bod 7), konštatuje, že táto skutočnosť následne rozhodujúcim spôsobom dopadá aj na návrh sťažovateľky na postup podľa čl. 127 ods. 5 ústavy, keďže o takom návrhu možno v zmysle ústavy rozhodovať len v súvislosti s podanou ústavnou sťažnosťou, a preto ak ústavný súd dospeje v rámci jej predbežného prerokovania k názoru, že nie sú splnené podmienky konania pred ústavným súdom [v tomto prípade zjavná oneskorenosť podľa § 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde], o návrhu na postup podľa čl. 127 ods. 5 ústavy tak musí byť nevyhnutne rozhodnuté negatívne (I. ÚS 248/2025).

9. Vo vzťahu k namietanému porušeniu označených práv účinkami § 166b ods. 1 písm. c) zákona o konkurze ústavný súd poznamenáva, že viaceré argumentačné schémy sťažovateľky koncízny spôsobom zhmotnené v bode 3 tohto uznesenia smerujú v podstate ku kritike normatívnej regulácie. Z čl. 127 ods. 2 ústavy však vyplýva, že k porušeniu základných práv a slobôd sťažovateľov môže dôjsť iba právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, teda individuálnymi právnymi aktmi, medzi ktoré nemožno zaradiť právne predpisy. Ústavný súd v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nie je oprávnený rozhodovať o porušení základných práv fyzických osôb a právnických osôb normatívnymi právnymi aktmi (m. m. napr. I. ÚS 483/2015, I. ÚS 63/2016, I. ÚS 347/2018, III. ÚS 393/2023). Aj v tejto časti bola preto ústavná sťažnosť odmietnutá s poukazom na § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnená.

III.2. K namietanému porušeniu označených práv iným zásahom Slovenskej republiky zastúpenej ministerstvom spočívajúcim vo včasnom neprijatí primeraných opatrení vo vzťahu k § 166b ods. 1 písm. c) zákona o konkurze po nadobudnutí právoplatnosti rozsudku ESEP z 9. februára 2023 vo veci Katona a Závorský proti Slovenskej republike:

10. Ústavný súd v prvom rade poukazuje na nedostatočný petit ústavnej sťažnosti v znení: „... iným zásahom Slovenskej republiky zastúpenej Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky spočívajúcom vo včasnom neprijatí primeraných opatrení spadajúcich do pôsobnosti Ministerstva

spravodlivosti SR vo vzťahu k ustanoveniu §166b ods. 1 písm. c) Zákona č. 7/2005 Z. z...“ Uvedeným spôsobom naformulovaný petit ústavnej sťažnosti je neurčitý, nejednoznačný a rovnako tiež nevykonateľný. Kompetenčné ustanovenie čl. 127 ústavy zakladá právomoc ústavného súdu konať vo veciach, kde orgán verejnej moci porušil základné právo alebo slobodu oprávnenej osoby. Sťažovateľka však vo svojej ústavnej sťažnosti presne neoznačuje orgán verejnej moci zodpovedný za porušenie jej označených práv, keď ako porušovateľa identifikovala Slovenskú republiku. Takto vymedzený subjekt nespĺňa definičné znaky orgánu verejnej moci.

11. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd je toho názoru, že ústavná sťažnosť vytvára priestor na dohady a dedukcie, čo sa pri uplatnení námietky o porušení základných práv v konaní pred ústavným súdom zásadne neakceptuje (m. m. III. ÚS 26/2012, II. ÚS 138/2019, II. ÚS 164/2023). Napriek uvedenému ústavný súd ustálil predmet konania o ústavnej sťažnosti sťažovateľky pre účely jej predbežného prerokovania tak, ako to je uvedené v záhlaví tohto rozhodnutia, hoci pre účely meritórneho rozhodovania bol navrhovaný petit nedostatočný.

12. Pretože predmetná ústavná sťažnosť v predloženej podobe v tejto časti neobsahuje náležitosti, ktoré na uplatnenie právomoci ústavného súdu ustanovuje ústava a zákon o ústavnom súde, a to spôsobilý vykonateľný petit, ústavný súd aj so zreteľom na kvalifikované právne zastúpenie sťažovateľky ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

13. Napriek uvedenému nedostatku ústavný súd dodáva, že aj v prípade, ak by sťažovateľka formulovala petit ústavnej sťažnosti tak, aby bol jednoznačný a vykonateľný, tak by ústavnú sťažnosť vo vzťahu k namietanému inému zásahu odmietol z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

14. Vychádzajúc z argumentácie obsiahnutej v odôvodnení ústavnej sťažnosti, ústavný súd vyabstrahoval jej podstatu, ktorou je namietané porušenie označených práv aplikáciou § 166b ods. 1 písm. c) zákona o konkurze okresným súdom v napadnutom uznesení, pričom v tejto súvislosti sťažovateľka namieta, že k zásahu do jej v bode 1 tohto uznesenia označených práv by nebolo došlo, ak by Slovenská republika zastúpená ministerstvom nebola pasívna a vyvinula legislatívnu iniciatívu pri plnení svojich záväzkov podľa čl. 46 ods. 1 dohovoru na základe právoplatného rozsudku ESĽP z 9. februára 2023 vo veci Katona a Závarský proti Slovenskej republike, ktorou malo byť vypustenie aktuálne účinného znenia § 166b ods. 1 písm. c) zákona o konkurze, v zmysle ktorého za nevymáhateľnú voči dlžníkovi v prípade oddĺženia sa považuje pohľadávka zo zmenky, ak bola podpísaná dlžníkom pred rozhodujúcim dňom. Z uvedeného tak vyplýva, že sťažovateľka *de facto* namieta nesúlad § 166b ods. 1 písm. c) zákona o konkurze s ústavou a medzinárodnou zmluvou v dôsledku absencie legislatívnej aktivity.

15. Ústavný súd, vychádzajúc z modernej konštitucionalistiky, rozlišuje medzi legislatívnym opomenutím a legislatívnou nečinnosťou (porov. PL. ÚS 23/05). Legislatívna nečinnosť (legislative non-action, nepravá medzera v práve) znamená, že daná oblasť spoločenských vzťahov je zákonodarcom vedome ponechaná úplne mimo právnej regulácie. Tento druh medzery spravidla nebýva objektom skúmania ústavných súdov. Legislatívne opomenutie je stavom, keď zákonodarca, pozitívne upravujúc určitú oblasť spoločenských vzťahov, opomenul niektoré významné prvky tejto právnej úpravy. Zákonodarca teda pri legislatívnom opomenutí reguluje určitú oblasť nekompletne či fragmentárne, opomínajúc právny komponent, ktorý je želaný z hľadiska integrity daného inštitútu, resp. ústavnosti. Ústavný súd by za určitých okolností mohol riešiť situáciu legislatívneho

opomenutia buď derogáciou z pozície negatívneho zákonodarcu („derogačný apel na zákonodarcu“), alebo ústavne konformným výkladom, avšak vždy pôjde o konanie o súlade právnych predpisov (t. j. nie v rámci konania o ústavnej sťažnosti). Môže však taktiež (rovnako v konaní o súlade právnych predpisov), využiť aj perspektívu všeobecného súdu aplikujúceho dané ustanovenia, vykonať záväzný ústavne konformný výklad (porov. PL. ÚS 23/05). Ústavný súd zároveň dopĺňa, že zrušenie ustanovenia kvôli protiústavnosti legislatívneho opomenutia je právnym nástrojom aplikovateľným len proti extrémnej nesúladnosti s ústavou (II. ÚS 339/2016).

16. Inak povedané, vychádzajúc z argumentov sťažovateľky obsiahnutých v ústavnej sťažnosti týkajúcich sa nedostatočnosti právnej úpravy v oblasti pohľadávok vylúčených z uspokojenia pri oddlžení [§ 166b ods. 1 písm. c) zákona o konkurze], na vec by mohol potenciálne nazerať perspektívou legislatívneho opomenutia v konaní o súlade právnych predpisov podľa čl. 125 ústavy na základe kvalifikovaného návrhu aktívne legitimovaných subjektov. Nemožno však uvedené otázky akcentovať v konaní o ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ústavy na základe sťažovateľkou podanej ústavnej sťažnosti, keďže zo žiadneho základného práva a slobody garantovaného ústavou nevyplýva právo na existenciu určitého zákona regulujúceho konkrétnu oblasť spoločenských vzťahov podľa želania a presvedčenia sťažovateľky a navyše konanie o ústavnej sťažnosti nie je pôdorysom na zaoberanie sa otázkou legislatívneho opomenutia.

17. Na základe uvedeného by ústavná sťažnosť sťažovateľky v tejto časti bola odmietnutá podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

18. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľky uvedenými v petite nezaoberal, keďže ich posudzovanie je viazané na vyslovenie porušenia označených práv a slobôd, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. júla 2025

Euboš Szigeti
predseda senátu